

Forrás: <https://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2024/06/hunyadi-buzas-eva-homane-mora-eva-kalandozasaink-a-legnagyobb-magyararal-15-01-15/>

Hunyadi-Buzás Éva – Hománé Móra Éva

„Kalandozásaink a legnagyobb magyarral”

Reformkor-projekt az általános iskola 7. osztályában

Közös munkánkra visszatekintve ez volt a hetedik együtt megvalósított projektünk,¹ a reformkorról a második. Ahány osztály, annyiféle feladat – törekszünk arra, hogy a magunk számára is változatos legyen; egy-egy azonos témakört is igyekszünk más-más módon feldolgozni. (A projektmódszerről általában, ill. a mi olvasatunkban, valamint a megvalósítás menetéről egy korábbi cikkünkben írtunk.)²

A munka ezúttal is párhuzamosan, két síkon folyt: egyrészt a tanórákon, hagyományos módon dolgoztuk fel az ismereteket, emellett a választott feladatokat tanórán kívül dolgozták ki a tanulók.

A feladatokat *kerettörténetbe* ágyazva kapták a tanulók, ez is segített azonosulni a reformkor emberének életérzésével, valamint lehetőséget adott a szerteágazó témáknak és tevékenységeknek.

Mint korábbi projektjeinkben, most is hangsúlyt kaptak a helytörténeti vonatkozások, hiszen fontosnak tartjuk megmutatni a tanulóknak, hogy a történelemlékek valódi emberek életéről, hétköznapjairól szólnak. Így például a Heves Vármegyei Levéltár levéltárpedagógiai foglalkozásai segítik a tanítványainkat abban, hogy megismerjék az adott kor gondolkodásmódját, elmélyüljenek az adott kor életérzésében.

Céljaink

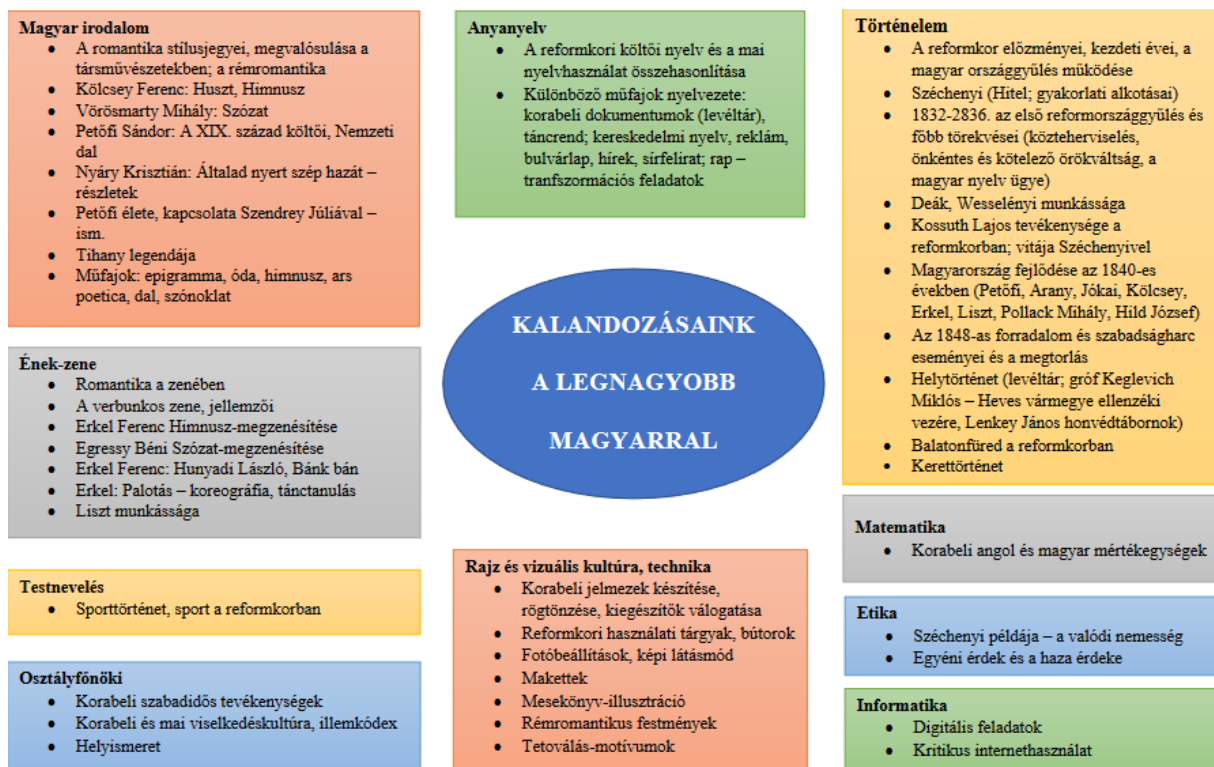
- *A tantárgyakban elkülönülten megjelenő tudáselemek szintetizálása.*
Tanulóink megértik, hogy mindaz, amit a különböző szaktárgyi órákon megtanulnak, ugyanannak a korszaknak más-más vetületét mutatja meg.
- *Ízelítő a reformkor emberének életérzéséből.*
A tananyag többnyire az eseményekre szorítkozik, projektünk viszont a hétköznapokra fókuszált: művelődés, oktatás, szabadidős tevékenységek, közlekedés, világítás, öltözködés, étkezési szokások, sport, használati tárgyak, a mindennapok apró-cseprő problémái stb.
- *Passzív befogadás helyett tevékenykedés.*
Az aktív tevékenységgel elsajátított ismeret hatékonyabban és maradandóbban rögzül.

Hunyadi-Buzás Éva – Hománé Móra Éva: „Kalandozásaink a legnagyobb magyarral” Reformkor-projekt az általános iskola 7. osztályában

- **Élményközpontúság.**
Az interiorizációt jelentősen segíti az érzelmekbe ágyazottság. Kutatásokból tudjuk: a „Z generáció” tagjainak mind a tanulás, mind a munka területén igen fontos az élményszerűség.
- **Kooperáció.**
A jövő munkahelyein elengedhetetlen a csapatmunka, a teamekben való gondolkodás. Ennek kiváló előgyakorlata projektünkben a csoportmunka, a feladatok részfeladatokra bontása, ezek célszerű és személyre szabott elosztása és a minden területen kívánatos együttműködés.
- **Kölcsönösség.**
A tevékenységek során megtapasztalhatják, hogy nemcsak a tanártól, hanem egymástól is rengeteget tanulhatnak – ez rendkívül inspiráló lehet egyéneknél is a további fejlődésük tekintetében.
- **Sikerélmény.**
Affinitástól függetlenül kellő motivációval megvalósul a differenciálás által.

Tantárgyi kapcsolódások

1. ábra: Tantárgyi kapcsolódások

Történelem

- Magyarország helyzete a napóleoni háborúk korában és utána.
- A reformkor törekvései (a reform, a jobbágyfelszabadítás, az önkéntes és a kötelező örváltás, a közteherviselés fogalma, a magyar országgyűlés működése).
- *Gróf Széchenyi István* munkássága (a Hitel c. művének jelentősége, gyakorlati alkotásai).
- Az 1832–1836. évi első reformországgyűlés főbb témái, megoldási javaslatok.
- *Deák Ferenc* és *gróf Wesselényi Miklós* munkássága.
- *Kossuth Lajos* tevékenysége (a reformok megvalósítására vonatkozó elképzelései; vitája Széchenyivel – ezek okai).
- Magyarország 1840-es évekbeli fejlődésének története (*Petőfi, Arany, Jókai, Kölcsey, Erkel, Liszt, Pollack Mihály, Hild József*).
- A forradalom és szabadságharc eseményei és a megtorlás.
- A Zanza Tv kapcsolódó kisfilmjei.
- Levéltárpedagógiai foglalkozás a Heves Vármegyei Levéltárban (*Lenkey János honvédtábornok, gróf Keglevich Miklós*).

Magyar irodalom

- A reformkori *sajtó* helyzete, az egyes lapok tematikája.
- A reformkor emblemikus versei (*Kölcsey: Himnusz, Huszt; Vörösmarty: Szózat; Petőfi: A XIX. század költői; Nemzeti dal*). A reformkor céljai, eszméi; a romantikus stílusjegyek, motívumok.
- A jellemző *műfajok* (epigramma, óda, himnusz, ars poetica, dal).
- A *szónoklat* felépítése, szónoki fogások (Szózat, Nemzeti dal); szónoklat írása napi, aktuális témában.
- Az időmértékes verselés szabályai.
- Érdekességek két nagy nemzeti ódánkról *Nyáry Krisztián Általad nyert szép hazát* című könyvéből.
- A *rémromantika* jelenségére, jellegzetességei.
- *Petőfi életének* főbb mozzanatai – ismétlés.
- Differenciáltan: időmértékes sorok alkotása; a Himnusz képiségének és a *Bánk bán* című opera *Hazám, hazám...*-áriája szövegének, annak romantikus képiségének összevetése.

Etika

- Petőfi ars poeticájának alapján: a költő és az egyes ember elkötelezettsége; egyéni és közösségi/nemzeti érdek.
- Az itt felvetett problémák vizsgálata napjainkban.
- A nemzeti hagyományok szerepe mai életünkben.

Magyar nyelvtan

- Az anyanyelvhasználat szerepe a reformkor törekvései között.
- A korszak nyelvezetének megfigyelése; az archaikus szövegek értelmezése.

- A Huszt utolsó négy sorának játékos szlengesítése.
- A különböző nyelvi rétegek áttekintése: köznyelv, hivatalos nyelv, a média nyelve (ld. hírcsokor), kereskedelmi nyelv (ld. reklámok), szubkultúrák nyelvei (ld. rap).

Ének-zene

- A romantika stílusjegyeinek zenei megnyilvánulásai.
- A nemzeti romantika fogalma a zenében.
- A verbunkoszene és tánc sajátosságai; az ismert katonadalokat, Kossuth-nótákat énekelve a stílusjegyek azonosítása.
- Erkel Ferenc és Liszt Ferenc munkásságának jelentősége a korszakban.
- Kölcsey Himnuszának éneklése kanásztánc-dallamra; Erkel Himnuszának éneklése katonadal-stílusban (*Nyáry Krisztián* könyve alapján); Egressy Béni Szózat-megzenésítésének éneklése.
- A verbunkos stílusjegyeinek azonosítása mindkét megzenésítésben

Matematika

- A korabeli angol és magyar mértékegységek, átváltásuk; pénznemek.

Rajz és vizuális kultúra

- Képi anyag, műalkotások tanulmányozása.
- A reformkor öltözködési stílusa.
- A rémromantikus festmények jellemzői.
- Tetoválásmotívumok elemzése.
- Magyarság-szimbólumok.

Technika

- Makettek készítése, instrukciók az otthoni munkához.

Informatika

- Tudatos internethasználat; az anyaggyűjtés technikája; a források kritikus kezelése.
- Az igényes ppt készítésének kérdései.
- Hangfelvételek és videók vágása.

Osztályfőnöki óra

- Információk gyűjtése a korabeli Balatonról és környékéről; és a reformkori szabadidős tevékenységekről.

Tanórán kívüli tevékenység

- A palotás tánc koreográfiájának megtanulása, a táncot a projektzárón mutatták be.
- Látogatás a Heves Vármegyei Levéltárban (mindkét program vállalkozó gyerekekkel).³
- Reformkori életképek fotózása (rögtönzött jelmezekkel, előzetesen gyűjtve a ruhadarabokat, kiegészítőket – minden tanuló részvételével), ezekből ppt készült.
- A végén nyilvános projektzáró.

A szerződés

2. ábra: A szerződés

Szerződés

Mi, a 7. d tanulói arra szerződünk, hogy tanulmányaink alapján és képzeletünk szárnyán nagy magyar elődeink társául szegődünk, s így részesei leszünk a forrongó 19. század változásainak. Onnan visszatérve, élményekkel bőségesen meggazdagodva számot adunk tudásunkról.

Kelt az Úrnak 2021. esztendejében, Szent Mihály havának hatodik napján

A feladatok

Diákjaink eltérő irányultságait, képességeit figyelembe véve, differenciáltan terveztük a feladatokat, ezekből kedvükre választhattak. Igyekeztünk iránymutatást adni az internetes keresésben, kapcsolódó linkeket ajánlva. (Más forrást is használhattak a feladatok megoldásánál.) A kidolgozásra 3-4 hét állt rendelkezésükre.

A kerettörténet – a feladatokkal

Különös álmodtál. Az 1800-as években találsz magad gróf Széchenyi István társaságában...

A gróf éppen harmadszor utazik Angliába 1822 áprilisában báró Wesselényi Miklóssal. Lovat akar vásárolni, mert a cenki ménesét fejleszteni kívánja. Felkeresik a híres epsomi istállót is. Megismerkednek egy angol főnemesel, aki meghívja őket magához a kastélyába. Itt töltenek néhány napot, részt vesznek a híres epsomiderbyn is. Nemcsak a lósport kelti fel az érdeklődésüket, hanem a bokszt is. Wesselényi még bokszleckét is vesz egy neves angol edzőtől.

Az egyik vacsora alkalmával megemlíti nekik a lord fia, hogy a jövőben szívesen elutazna Magyarországra, hiszen Európa keleti részén még sosem járt. Meg is állapodnak abban, hogy ha aktuális lesz az utazás, Széchenyi a cenki kastélyában szívesen vendégül látja.

Ez tíz év múlva valósul meg, amikor Széchenyi ismét Angliába utazik: a Pest és Buda közötti híd megépítésének előkészítése céljából a Temzén épített hidakat tanulmányozza, és angol mérnökökkel egyeztet. Ekkor a fiatal lorddal együtt tér haza Magyarországra.

Képzeld el, hogy az angol főnemes kalandvágyó fiának kíséretéhez szegődsz, és megmutatod neki a korabeli Magyarországot! (Ne feledd, 1832-ben vagyunk!)

1. feladat: Írj köszöntőt az ifjú lordnak, disztichonos versformában!

A kastélyban sokat beszélgettek, így ismereteket szerez az egyszerű emberek életéről is.

Postakocsival Nagycenkről Pozsonyba utaztok, útközben vándorszínészek csapatával talákoztatok, akik ekhós szekereken utaznak.

2. feladat: Készítsd el egy ekhós szekér makettjét, lehetőleg a benne utazó figurákkal!

Az ifjú lord megfigyelőként jelen lehet az 1832–36-os pozsonyi országgyűlésen, ahol Kossuth az Országgyűlési Tudósításokat írja. Talákoztatok a küldöttként részt vevő Kölcseyvel is, akinek Himnusza még nem közismert ekkor. Vörösmarty ekkoriban írja a Szózatot, amit 1836-ban jelentet meg.

(Irodalom- és énekórákon sok érdekességet tanulunk majd e két nagy versről!)

Itt huzamosabb időt töltötök, végül az országgyűlés működését már ismeri, és tudomást szerez a legégetőbb problémákról, viszont nem látja tisztán a magyar viszonyokat. Segíts neki!

3. feladat: Mutasd be a korabeli társadalmat! (főnemesek, köznemesek, kispapok, polgárok, jobbágyok) Kínálj a különböző társadalmi osztályoknak bútorokat, ruhákat,

használati tárgyakat webshopodban! Ételfutárral étkezései igényeiket is kiszolgálhatod.

4. feladat: Készíts papírból hagyományos öltöztetőbabát, amit a különböző társadalmi osztályok viseleteibe öltöztetsz.

5. feladat: Mik voltak a különböző társadalmi osztálybeliek szórakozási lehetőségei? Mutasd be ppt-n!

6. feladat: Mi jellemezte a reformkor iskolarendszerét? Mit tanultak az egyes társadalmi rétegekhez tartozó gyerekek? Kik jártak népiskolákba, kikhez jártak házitánítók? Készíts el számukra egy-egy órarendet! Ne felejtsd el, hogy a lányoknak külön „tantárgyaik” voltak!

Néhány hét múlva Pozsonyból Pestre utaztok. Mivel mindketten szeretitek a kalandokat, így szakítva a hagyományos postakocsis utazással, jó pénzért hajót kölcsönöztök, és a Dunán juttok el Pestre. Kíváncsian figyelnek benneteket a rakparton!

7. feladat: Nézz utána a korabeli angol és magyar mértékegységeknek (átváltásuknak is), pénznemeknek! Kutatásaid eredményét mutasd be társaidnak kiselőadás formájában!

Bankjegynyomdában, ill. pénzverdében készíts korabeli pénzeket!

Pest-Buda utcáin már járt a lóvontatta, gyakran teraszos omnibusz.

8. feladat: Készítsd el egy omnibusz makettjét!

Az utcákon gázlámpák adtak pislákoló, gyenge fényt.

9. feladat: Korabeli illusztrációk alapján tervezz utcai gázlámpát (rajz), esetleg készítsd el a makettjét! Alkoss hozzá egy kétsoros rímelő rigmust, amit a lámpagyújtogató mondhatott!

10. feladat: Pesten is eltöltötök néhány hetet – mit láttok? Mutasd be interaktív képen!

...majd újabb kalandokra vágyik az ifjú angol. Szeretne többet megtudni az ország keleti részén élő emberek életéről, ezért azt javasolod neki, utazzatok el nagyszüleid lakóhelyére, Egerbe.

Ekkoriban Pyrker János László volt az egri érsek, a bazilika építését is neki köszönhetjük.

11. feladat: Tervezz sírfeliratot Pyrker síremlékére! Rajzold is le!

Széchenyi gróf javaslatára azonban nem Egerben szálltok meg, hanem egy jó barátja szilvászváradai birtokán, Keglevich Miklós gróf kastélyában.

12. feladat: Ki volt gróf Keglevich Miklós?

Ebben a nyugodt, békés környezetben töltitek a telet. Nagy örömtökre szolgál, amikor Keglevich gróf vadászatra is meghív titeket, és itt találkozhattatok Heves és Külső-Szolnok vármegye főnemeseivel. Micsoda remek időtöltés!

13. feladat: Eltévedtek Szilvásvárad erdeiben, rátok sötétedik... Készíts festményt a rémromantika stílusjegyeivel, és/vagy hangfelvételt az éjszakai erdő kísérteties hangjaival!

Néhány hónap elteltével, tavasszal üzenetet kaptok báró Wesselényi Miklóstól: vár titeket Balatonfüreden, hiszen ezt a csodás helyet mindenképpen látnotok kell. Szentanúi vagytok annak is, hogy a báró átússza a tihanyi öblöt (Balatonfüred – Tihany).

Tihany egyedülálló nevezetessége a tihanyi visszhang.

14. feladat: Készíts gazdagon illusztrált mesekönyvet a legenda alapján!

Wesselényi báró meghív az Anna-bálra is, ami a szezon egyik legrangosabb eseménye. A főúri társaság színe-java részt vesz rajta. Az ifjú lordnak nagy öröme szolgálni, hogy láthatja és maga is vígan ropja a palotást.

(Mi is megtanuljuk a palotás lépéseit!)

15. feladat: Te vagy az Anna-bál rendezvényszervezője. Készítsd el a bál programját! (meghívók, ültetési rend, táncrend, menüsor) Papíralapon, díszesen, igényesen készítsd el, igazodva a reformkori szóhasználathoz, nyelvezethez.

A bál után az ifjú angolnak haza kell utaznia Angliába, de megígéri, hogy mihelyt megteheti, visszajön, hiszen nagyon jól érezte itt magát, és még nagyon sok mindent nem is látott! (Az időjárás is barátságosabb, mint Angliában.)

1846-ban ismét Magyarországra utazik. Nagyon örültek a viszontlátásnak, szívesen töltöttek együtt az időt. Ekkoriban mindenki Petőfi Sándorról és Szendrey Júliáról beszél.

16. feladat: Készíts bulvárlapot Petőfi és Júlia szerelmének történetéről! Igazodj a bulvárstílushoz, és ne feledkezz meg a képekről sem! (nagykarolyi megyebál, szakítás, kibékülés, a hozomány megtagadása, „lányszöktetés”)

Később Pesten szemtanúi lesztek a forradalmi eseményeknek, majd a régi idők emlékére ismét Egerbe visz az utatok.

17. feladat: Lenkey tábornok szülőháza végre Eger város tulajdonába került. A te feladatod, hogy interaktív múzeumot rendezz be az életéről! Minecraftban is dolgozhatsz!

18. feladat: Készíts digitális könyvet Eger e korszakhoz kötődő helyszíneiről! (Görgei, Dembinszki, Kossuth, Petőfi) Szelfi is lehet!

*

Ébredsz... Mielőtt visszatérnél a 21. századba, félálomban még megjelenik a Huszt rémalakja és parancsolóan zengi bele az éjszakába: „Hass, alkoss, gyarapíts!”

19. feladat: Jelenítsd meg graffitiben a Huszt jelmondatát!

20. feladat: Készíts hangfelvételt a Huszt 5-8. sorát rapre fordítva!

Hunyadi-Buzás Éva – Hománé Móra Éva: „Kalandozásaink a legnagyobb magyarral”
Reformkor-projekt az általános iskola 7. osztályában

21. feladat: *Készíts filmparódiát a Huszt c. vers alapján!*

22. feladat: *A reformkorban fontos volt a nemzeti hovatartozás külső jegyeinek hangsúlyozása. Ma erre szolgálhat például a tetoválás. Alkoss olyan szimbólumot, amely ezt fejezi ki és tetoválható!*

23. feladat: *Készíts hangreklámot vagy reklámklipet! Hogy mit reklámozz? Bármilyen tárgyat, ami előfordult eseménydús álmod során! (pl. férfiaknak bajuszkötő, szakállápoló, cilinder, nőknek napernyő, legyező, szagos víz, kalap, fűző)*

24. feladat: *Készíts reformkori hírcsokor-válogatást napjaink stílusában, hanghordozásával és hangeffekkel! Keresd meg az esemény dátumát, így sorold időrendbe a híreket!*

1. Az első pesti lóversenyt egy négynapos versenysorozat keretében rendezték.
2. Kőrösi Csoma Sándort a Magyar Tudós Társaság külső tagjává fogadta.
3. Bemutatták Erkel Ferenc Hunyadi László c. operáját. A közönség ujjongva csápol. ☺
4. Vízre bocsátották a Balatonon a Kisfaludy gőzöst.
5. Megtartotta első közgyűlését a Tudós Társaság. Gróf Széchenyi István birtokai egy éves bevételét ajánlotta fel a létrehozására. Még nincs állandó székháza, egy bérházban rendezkedtek be.
6. Pesti Magyar Színház megnyitása.
7. Balatonfüredi színház Kisfaludy Sándor javaslatára közadakozásból.
8. Pályázatot írtak ki nemzeti himnuszunk megzenésítésére.
9. Wesselényi átúsza a tihanyi öblöt.
10. Pesti árvíz – a legnagyobb és legpusztítóbb árvíz.
11. Két év munkája nyomán készült el a Pest – Vác vasútvonal.
12. Arany János nyerte a Kisfaludy Társaság pályázatát
13. A Pestet Budával összekötő új híd alapkövetétele (Lánchíd).

25. feladat: *Panasznap –Készíts hangfelvételt a korabeli hétköznapok apró-cseprő nehézségeiről! (Mindenkori ír 1-1 panaszt, 2-3 fő elkészíti a hangfelvételt.)*

A tanulók munkái

Echós szekér és omnibusz

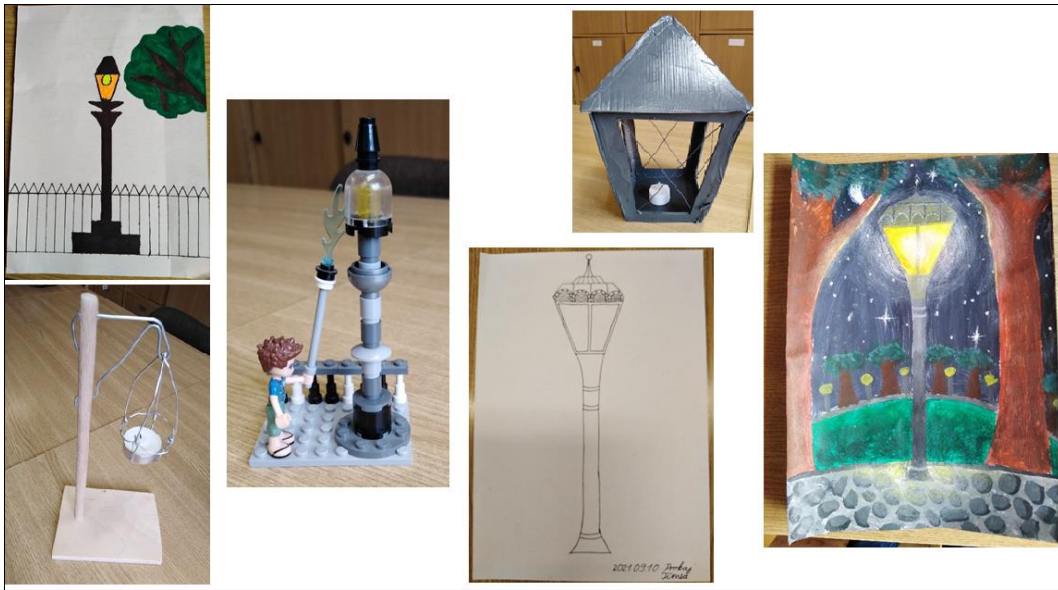

A reformkori webshop (ppt) – elérhetősége a lábjegyzetek között⁴

Öltöztetőbabák

Gázlámpa-makettek

Szórakozási lehetőségek (ppt) – elérhetősége a lábjegyzetek között⁵

Pest interaktív képen – elérhetősége a lábjegyzetek között⁶

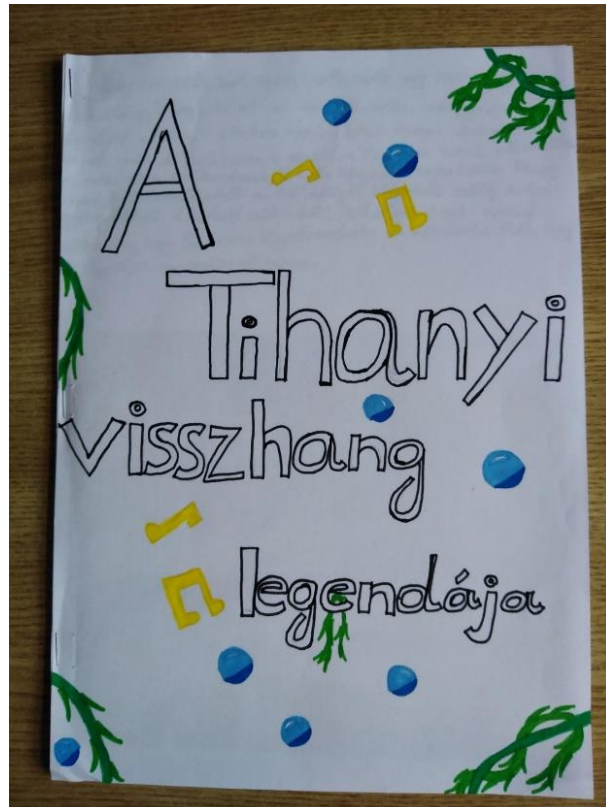
Ki volt gróf Keglevich Miklós? (ppt) – elérhetősége a lábjegyzetek között⁷

Rémromantikus festmények

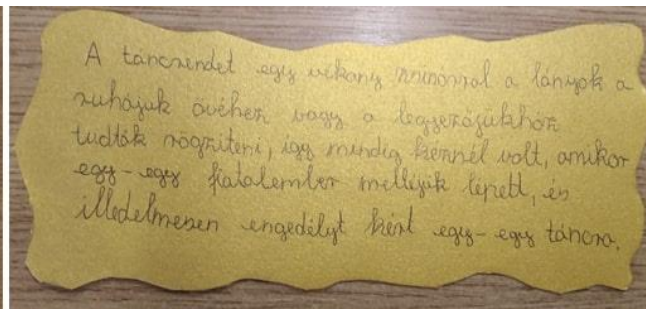
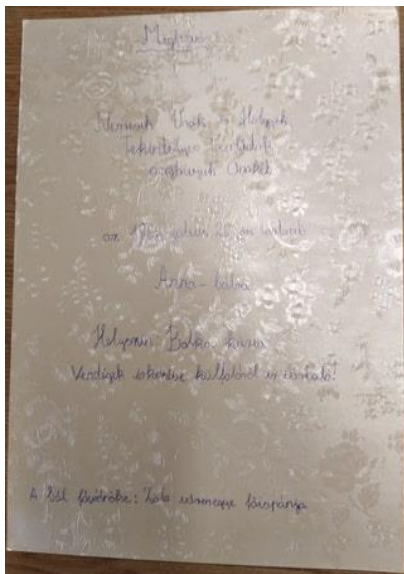

Rémséges erdőhang (hangfelvétel) – elérhetősége a lábjegyzetek között⁸

A tihanyi visszhang legendája – tovább részlet a lábjegyzek között elérhető PPT-ben⁹

Anna-bál meghívó és táncrend

Hunyadi-Buzás Éva – Hománé Móra Éva: „Kalandozásaink a legnagyobb magyarral”
Reformkor-projekt az általános iskola 7. osztályában

Bulvárlap Petőfi és Szendrey Júlia szerelmének történetéről – tovább részlet a lábjegyzetek között elérhető PPT-ben¹⁰

A Lenkey-múzeum terve (Minecraft videó) – a videó linkje a lábjegyzetek között¹¹

A Huszt jelmondata graffitiben

A nemzeti hovatartozás külső jegeinek hangsúlyozása (tetoválás-tervek)

Reklám (videó) – elérhetősége a lábjegyzetek között¹²

Hírcsokor (hangfelvétel) – elérhetősége a lábjegyzetek között¹³

Korabeli panaszok (hangfelvétel) – elérhetősége a lábjegyzetek között¹⁴

Életképek a reformkorból

- *Báró Wesselényi Miklós bokszleckét vesz Angliában*

- *Az ifjú lord és barátja a cenki kastély vendége*

Hunyadi-Buzás Éva – Hománé Móra Éva: „Kalandozásaink a legnagyobb magyarral”
Reformkor-projekt az általános iskola 7. osztályában

– *Fürdőzős képek*

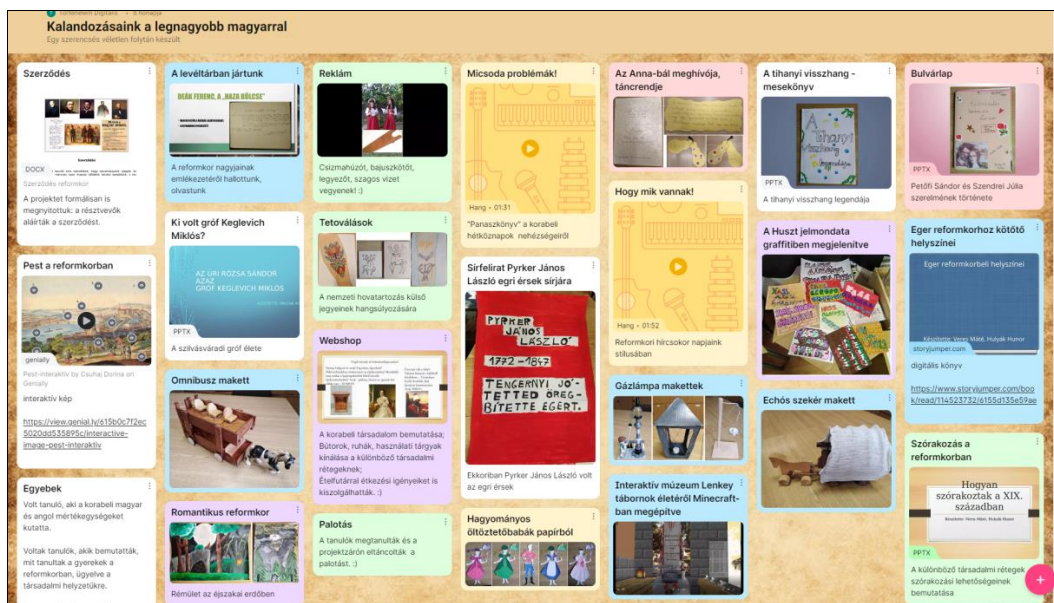
– *Egy lóverseny izgatott közönsége*

Palotás (videó) – elérhetősége a lábjegyzetek között¹⁵

Hunyadi-Buzás Éva – Hománé Móra Éva: „Kalandozásaink a legnagyobb magyarral” Reformkor-projekt az általános iskola 7. osztályában

A tanulók munkái egy digitális faliújságra rendezve¹⁶

A projekt értékelése – több szintű értékelés

- a projektvezető pedagógusok részéről: minden egyes tanulót érintő alapos, elemző értékelés;
- a tanulók részéről: saját maguk és társaik értékelése;
- szempontok: az elkészített produktum minősége, igényessége, a határidők betartása, a konzultációk során kapott tanácsok hasznosítása;
- a tanulók megnyilatkozásai: hogyan élték meg a projekt egészét;
- a projektzárón részt vevő kollégák értékelő véleménye;
- szülői vélemények (kérdőív).

Összegzés

A tanulók a multidiszciplináris ismeretszerzéssel átfogó képet kapnak a reformkorról, eközben élményként élik meg a tanulást. A tanulási folyamat együttműködésen alapul, és digitális technológiával támogatott. A differenciálás biztosítja az egyéni tanulási útvonalakat. A kreativitást igénylő feladatok önkifejezési lehetőséget nyújtanak. Több szintű, egyénre szabott értékelési rendszer segíti fejlődésüket.

A pedagógus szerepe is megváltozik: facilitátorként segíti a munkát. Komplettebb pedagógiai élményhez jut, mivel motivált tanulókkal dolgozhat. A tervezés során a pedagógusi kreativitás is teret kap. A tantermen kívüli alkalmak lehetővé teszik a tanulók árnyaltabb megismerését, s szorosabb kapcsolat jöhet létre pedagógus és tanuló, de pedagógus és pedagógus között is. A szülők szemében is nő a pedagógus megbecsültsége, hiszen e módszerrel különleges élményhez juttatják gyermekeiket.

A feltöltött fényképek és videók közzlése a szülők írásbeli engedélyével történt.

IRODALOM

- HUDI József (2015): *Balatonfüredi panaszkönyv 1836-1840*. Balatonfüred Városért Közalapítvány Kuratóriuma Balatonfüred,
- NYÁRY Krisztián (2020): *Általad nyert szép hazát. A Himnusz és a himnuszok kalandos élete*. Corvina, Budapest.

JEGYZETEK

- ¹ A szerzők folyóiratunkban eddig megjelent projektközlései: Az őshazából a Kárpát-medencébe. *Történelemtanítás (LVI.) Új folyam 2021. XII. évf. 3. sz.*
<https://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2021/09/hunyadi-buzas-eva-az-oshazabol-a-karpat-medencebe-12-02-12/>;
Vissza az Árpád-korba! *Történelemtanítás (LVIII.) Új folyam 2023. XIV. évf. 1-2. sz.*
<https://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2023/05/hunyadi-buzas-eva-homane-mora-eva-vissza-az-arpad-korba-projekt-a-6-osztalyban-14-01-11/>; Retro-túra a Rákosi- és a Kádár-korszakba. *Történelemtanítás (LV.) Új folyam 2020. XI. évf. 3-4. sz.*
<https://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2020/11/hunyadi-buzas-eva-homane-mora-eva-retro-tura-a-rakosi-es-a-kadar-korszakba-11-03-15/> (Letöltés: 2024. ápr. 7.)
- ² Retro-túra a Rákosi- és a Kádár-korszakba. *Történelemtanítás (LV.) Új folyam 2020. XI. évf. 3-4. sz.*
<https://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2020/11/hunyadi-buzas-eva-homane-mora-eva-retro-tura-a-rakosi-es-a-kadar-korszakba-11-03-15/> (Letöltés: 2024. jan. 7.)
- ³ Magyar Nemzeti Levéltár Heves Megyei Levéltára: Lenkey János és a családtörténet forrásai. 2021. október 5-én egy rendhagyó történelmi órán vettek részt az Egri Kemény Ferenc Sportiskolai Általános Iskola 7. osztályos tanulói az MNL Heves Megyei Levéltárában.
https://mnl.gov.hu/mnl/hml/hirek/lenkey_janos_es_a_csaladtortenet_forrasai (Letöltés: 2024. jan. 7.)
- ⁴ 19 dia: <https://docs.google.com/presentation/d/1KilB2x-xmh97UqxuGb8YD7MvpQwZV8IT/edit#slide=id.p1> (Letöltés: 2024. jan. 7.)
- ⁵ Hogyan szórakoztak a XIX. században? 7 dia: <https://docs.google.com/presentation/d/1ROWakZThomiYLAS-UpM7HnWbxAPm-nfJ/edit#slide=id.p1> (Letöltés: 2024. jan. 7.)
- ⁶ 12 kép, szövegdoboz: <https://view.genial.ly/615b0c7f2ec5020dd535895c/interactive-image-pest-interaktiv> (Letöltés: 2024. jan. 7.)
- ⁷ Az úri Rózsa Sándor, azaz gróf Keglevich Miklós, 6 dia: https://docs.google.com/presentation/d/1JJPxBbk-Cuatw0g_x6GdQqVgV0EiVi6r/edit#slide=id.p1 (Letöltés: 2024. jan. 7.)
- ⁸ Erdőhangok: <https://drive.google.com/file/d/1aNIJe5Zyac8GJqgO7cw7AABsucUk25Mu/view> (Letöltés: 2024. jan. 7.)
- ⁹ A tihanyi visszhang legendája, 8 dia: https://docs.google.com/presentation/d/1I8am-ofzoUT1ZY0Rmkn9w5oOt_YHFm1-/edit#slide=id.p1 (Letöltés: 2024. jan. 7.)
- ¹⁰ Bulvárlap Petőfi és Szendrey Júlia szerelmének történetéről, 6 dia: https://docs.google.com/presentation/d/1ar-RwJTi9BmBRzHquMu_gmpGf1n89MHC/edit#slide=id.p1 (Letöltés: 2024. jan. 7.)
- ¹¹ A Lenkey-múzeum terve (Minecraft videó):
https://drive.google.com/file/d/1LI4E0FLeTX_v197DljoOfdpJfWSzPF/view?fbclid=IwAR3fNgefrG_Mv61K5cZq8_0GprW1QGyDa5L_b3FjqLN7M3xb8IU1AtkDe79k (Letöltés: 2024. jan. 7.)
- ¹² Reklám videók: <https://drive.google.com/file/d/14fnoSSRNKicMbtJq9IuvL-a8TUy86o6-/view> (Letöltés: 2024. jan. 7.)
- ¹³ Hírcsokor, hangfelvétel: <https://drive.google.com/file/d/17T6hBArvO2FSF8JqYifw2GkzziHmZQMk/view> (Letöltés: 2024. jan. 7.)
- ¹⁴ Korabeli panaszok, hangfelvétel: <https://drive.google.com/file/d/15i-2h88mj8M5AX4T4NO-NAC2rqqpmK0q/view> (Letöltés: 2024. jan. 7.)
- ¹⁵ Palotás (video): <https://drive.google.com/file/d/1swsuLISUC-EIZHmLYjWMIHWSwsSIZAQY/view> (Letöltés: 2024. jan. 7.)
- ¹⁶ Kalandozásaink a legnagyobb magyarral: <https://padlet.com/digitalistortenelem/kalandoz-saink-a-legnagyobb-magyarral-6v6t447wuyqgesv> (Letöltés: 2024. jan. 7.)